

Naše veselje

Priloga „Slov. gospodarja“ za deco.

Štev. 4.

28/IV. 37.

Letnik IV.

Pomlad.

1.

Štirjanček poje, žvrgoli,
pomlad veselo nam oznanja;
pomladi vse es veselil,
grim zeleni, drevo poganja.

2.

Prej v led vkovan, zdaj prost šumlja
potok in se po polju vije;
v njem družba ribic se igra
in z neba gorko solnce stje.

3.

Cvetlice ob straneh cveta,
zvončki, trobentice, zlatice;
po njih čebele med bera,
in v solncu plešejo mušice.

4.

Pastir pri čredici sedi
in poje, vriska, kar je moč;
teliček skače in nori,
še stivka zdaj pa zdaj poskoči.

J. Stritar.

Slomšekova berlica.

Kakor smo že pogostokrat videli, je Slomšek za svoje poučne povestice rad segel v življenje v naravi, ker nauk v taki obliki podan najbolj učinkuje. Poglejmo si berlice:

Sekira in drevje.

Peljali so svoje dni iz kovačnice poln voz sekr skozi dobrovo na semenj. Solnce je sijalo in sekire, lepo nabrušene, so se v solncu lesketale, da je bilo drevja strah tega smrtnega orožja.

»Kdo nas bo rešil? Te sekire nas bodo vse posekale«, je dejalo drevje in je mlo vzdihovalo, majaje se po vetru. Nato se oglasi star hrast in pravi:

»Ne bojte se! Dokler nobeno nas tem sekiram toporišča ne da, nam ne morejo škodovati, najsi so še tako nabrušene.«

Sovražnik nam ne more škodovati, pa bodi še tako mogočen, ako mu sami ne damo priložnosti.

A. M. Slomšek.

Mihec in Marček.

Mihec in Marček sta brata. Rada se imata, če se ne skregata. Potem pa je joj: kajti popustiti nočeta, ne eden in ne drugi. Najboljše pa je le še to, da tak spor ne traja dosti časa, saj ne moreta biti drug brez drugega, posebno tedaj ne, ko gre za igro.

Brata sta dobila za praznike vojaško opremo, to se pravi, kape in meče jima je naredil stric Tone, kupili so le Mihcu puško, Markcu pa konjička. Marček si je še

zataknil par papirnatih trakov na vojaško kapo in je postal tako oficir. Ali ni prav tako? Seveda je, kdor ima konja, čeprav je lesen, naj bo tudi zapovednik, oficir. Tisti pa, ki ima samo puško, kaj je mogel ta biti? Oficir gotovo ne, torej le navaden vojak pešec. Mihcu je v začetku puška zelo ugajala. Z njo je lahko streljal, lahko je hodil sem in tja, postavil se je za stražo k očetovemu pisalniku ali v kuhinji k štedilniku. Zadnjič je celo služ-

kinjo spremljal s puško v klet, tako da je ni moglo biti strah. Vsake igrčke se pa človek nazadnje le naveliča. Mihec je začel poželjivo gledati po Markčevem konju. Tako rad bi ga bil zajahal, pa kaj, ko tega Markec ni pustil.

»Veš, konj je name navajen, in bi te lahko ugriznil, ker te ne pozna.«

Mihec sicer tega ni videl, ali kaj je hotel, ko ni smel na konja! Bratec sta se vsak dan igrala vojake. Markec je jezdil sem in tja, zdaj počasi, zdaj v dir in skok, Mihec pa je moral mirno kje stati in pozdravljati svojega oficirja. To se mu je polagoma zdelo odveč in rad bi bil menjal vloge. To pa ni bilo bratcu po godu in začel se je prepir.

»Kaj hočeš ti biti oficir! Ali si že videl oficirja na konju s puško? Ne bodi tako neumen. Kdor ima samo puško, ta mora lepo hoditi, stati na straži in oficirje pozdravljati. Glej, tu pri vratih v otroško sobo boš stal in me boš vselej pozdravil, ko bom jezdil v sobo in ven.«

»Tako?« je menil Mihec dvomeče. »Kaj pa naj bo v sobi?«

»Tam je grad, v katerem jaz kot oficir stanujem. Ti pa stojiš pred gradom na straži.«

Mihec se je postavil pri vratih ob stran in je čakal. Markec je še pojezdil parkrat

po jedilnici gor in dol, potem pa je obrnil proti otroški sobi. Mihec je stal kakor iz kamna. To je Markcu zelo ugajalo in čisto ponosen je prijezdil. Ze je dvignil meč, da bi odzdravil, ali Mihec tega ni storil, ampak prijel je konja za uzdo in je rekel:

»Nihče ne sme v grad. General mi je naročil, da ne pustim nikogar notri, niti lastnika. Kar obrni se in odjezdi!«

Kakor vidite na sliki, je Markcu kar zavrela kri in grozeče je dvignil svoj meč. Mihec pa ga mirno gleda in čvrsto drži konja za uzdo. Gotovo bi bil nastal resen prepir, če ne bi bil najvišji zapovednik, oče, zaklical, naj mirujeta. Tako je vse še v redu poteklo in vojaške igre je bilo za danes konec.

Pravopisna.

Ko si povedal kaj, kar bralce miha, le glej, da bo na koncu stavka pika! (.) Če kaj ne veš, naredi pomišljaj! (—) Vsak klic in vzklik zaključí naj klicaj, (!) če vprašaš kaj, pristavi pa vprašaj! (?) Če kdaj doslovno pišeš besedičje,

naj vsakikrat uvede ga dvočrtnje (:)
ter spred in zad ušesca se pristavi! (»)
Ravnaj po pravopisni se pisavi
ter vejico povsod pravilno rabi (,)
in pa podčrtnje tudi ne pozabi! (:)

»Vrtecc.

Lókavci.

S svojo občinsko hišo so imeli Lókavci to srečo, da celo poletje ni deževalo, če so bili zbrani za kako sejo. Ali poletje je minulo in zima se je polagoma približevala. Tedaj so spoznali celo Lókavci, da se morajo varovati proti snegu in slabemu vremenu s streho, kakor da bi bila za klobuk. Zato so se požurili in so streho spet pokrili. Ko so pa stopili v občinsko hišo, je vladala v njej ista tema kakor tedaj, preden je bil prišel tujec s svojimi nasveti. Spoznali so, da jih je vodil za nos. Pomoči niso vedeli in so torej zopet sedeli s treskami na klobukih ter so se do

belega dne posvetovali, kaj bi kazalo ukreniti. Drugega za drugim so vprašali za mnenje. Nekdo, ki ni bil baš med najbolj nerodnimi, je izjavil, da svetuje isto, kar bo svetoval njegov oče. Po tej pametni izjavi je vstal in stopil k pljuvalniku, da bi pljunil vanj. Ko pa je v temi — treske so bile namreč vse ugasnile — taval sem in tja ter tipal po steni, je zagledal slučajno majhno špranjo v zidu. Tedaj se je na hip spomnil svoje prejšnje modrosti. Stopil je do svojega prostora in je začel:

»Ali mi dovolite govoriti, dragi sosedje!«

Ko so vsi pritrdili, je nadaljeval:

»Nismo li vsi dvojno poškodani? Tako slabe čase imamo v svoji posvetovalnici, toliko smo izdali za stavbo in nazadnje nas še tujci zaničujejo. Pa kljub temu ni bil nihče toliko pameten ter bi nas bil opozoril na to, da smo pri gradnji pozabili na okna, skozi katera bi mogla svetloba v notranjost poslopja. Ta pa je res predebela, posebno zdaj, ko smo šele na začetku svoje norosti. Ne smemo kar tako celotno skočiti v norost, da bi to opazil tudi pravi, rojeni norec!«

Prijateljstvo.

Bogat mož je posodil svojemu prijatelju veliko vsoto denarja. Prej je bil tisti prijatelj čisto pri njem, zdaj ga pa sploh ni več bilo videti. Zato je nekoč poiskal svojega prijatelja in mu je rekel:

»Zakaj te ni več k meni? Zdaj nimam ne denarja in ne prijatelja. Vrni mi vsaj eno od obeh!«

Dolžniku je bilo to zelo neprijetno. Denar je bil poslal svojemu bolnemu sinu.

Lastovkin viličasti rep.

(Pravljica.)

Ali ste že videli, da ima lastovka rep viličasto izrezan, kakor da bi ji tam manjkalo nekaj peresa? Dobro, pravljica govori o tem, kako je to nastalo.

Čuli ste, da je Bog pred vesoljnim potopom naročil Noetu, naj napravi barko, v katero bo mogel sprejeti dvojice vseh živali. Hudobni duh pa ni hotel dopustiti, da bi se Noe s svojimi živalmi rešil. Rad bi bil uničil vse življenje na svetu. Zato se je potopil pod vodo in je izdolbel v barko od spodaj luknjo.

K sreči pa je to opazila kača. Erž je vtaknila rep v odprtino in jo je tako zadelala. Barka se ni potopila, ampak srečno je priplula do gore Ararat.

Tedaj je Gospod poklical kačo pred se ter ji je rekel:

»Od katerih živali se hočeš preživljati? Lahko si izbereš. To naj bo plačilo za tvojo pomoč.«

»Naj nekoliko premislim«, je zaprosila kača.

»Dobro, bodi ti«, je pritrnil Gospod.

Kača je odšla in srečala komarja.

»Stori mi uslugo«, mu je dejala. »Poišči žival, katera ima najslajšo kri, in potem mi povej!«

Vsi so onemeli; tako jih je prevzelo to, kar so čuli iz ust svojega tovariša. Drug drugega so gledali in sram jih je bilo svoje prevelike norosti.

Nič niso premišljevali, ampak vsi skupaj so začeli predirati na vseh koncih in krajih zidove in ni bilo niti enega Lókvavca, ki ne bi hotel imeti zdaj lastnega okna.

Tako je bila sedaj občinska hiša popolnejša in so morali misliti le še na boljše notranjo ureditev. Kako so si tu pomagali, to bomo videli drugič.

Bolezen je že mnogo stala in zato tako velike vsote ni mogel takoj vrniti.

»Oprosti«, je dejal svojemu bogatemu prijatelju, »ne prihajam, ker ti hočem oboje vrniti hkratu, denar in prijatelja. To pa ne gre tako hitro, kakor sem mislil. Saj veš, da je moj sin že dolgo časa bolan.«

»Oh«, je menil bogati prijatelj, »le zopet prihajaj ter mi vrni prijatelja; denarja ne potrebujem.«

»Bor«, je odgovoril komar. Veselilo ga je, da ima tako prijetno nalogo. Letal je sem in tja in je poskusil kri vseh živali in nazadnje še tudi človekovo.

Ko se je vračal h kači, je venomer ponavljal, da ne bi pozabil:

»Človek ima najslajšo kri . . .«

To je čula lastovka. Skočila je nad komarja in mu je iztrgala jezik. Zdaj ni mogel več govoriti, le: »zzz! zzz! zzz!« je še delal.

Ko je prispel do kače, ji ni mogel povedati prav nič. Kljub temu ga je vzela kača s seboj in oba sta stopila pred Gospoda. Kača je upala, da bo komar že kako povedal, kaj je doživel.

»Torej«, se je obrnil Gospod do kače, »ali si si že premislila?«

Kača ni odgovorila nič, komar pa je lo piskal: »zzz! zzz! zzz!«

»On hoče reči: žabe«, je posegla vmes lastovka.

»Dobro«, je odločil Gospod, »torej se boš ti, kača, preživljala z žabami!« In že ga ni več bilo.

Kača se je jezno dvignila in je hotela usekati lastovko s svojima strupenima zobema. Ali lastovka se je spretno izmuz-

alla in kača ji je odtrgala samo par pe-
resc iz repa.

Od tega časa naprej ima lastovka vili-
čast rep.

Materina ljubezen.

V neki menažeriji je bilo videti mnogo
divjih živali: opice, medvede, hijene, ti-
gre. Najvažnejša žival je bil zelo velik
lev. Vsaka žival je bila v veliki kletki, ki
je imela spredaj debele železne palice.
Mnogo ljudi je prišlo v menažerijo, da bi
videli divje živali.

Nekega dne se je začul klic: »Lev je
pobegnil! Hitro v hišo! Zaprite vrata!«

V kratki dobi so bile prazne vse ceste.
Vsakdo je poiskal zaščito v najbližji hiši,
ker so se vsi bali leva. Samo mala dekli-
ca je še stala na cesti in se je igrala z
lutko v lutkinem vozičku.

Tedaj se je začulo rjovenje divje živali.
Kmaly se je pokazal lev izza hišnega vo-
gla in se je napotil naravnost proti ne-
srečnemu otroku.

Ljudje so gledali iz oken na otroka. Žal
jim ga je bilo, vili so roke iz strahu, ahi
nihče ni imel poguma, da bi rešil ubogo
dete.

V tem hipu je pritekla iz hiše žena. Bi-
la je otrokova mati. Ni se ustrašila veli-
ke nevarnosti, ampak si je hitro vzdignila
otroka v naročje. Lev ostrmi in postane.
Mati pa je že bila z detetom v hiši in
vrata so se zaprla. Otrok je bil rešen. —
Kaj takega zmore samo mati.

Kaj nam pišejo.

Nekaj rešitev je prispelo prepozno, ta-
ko da imen nismo mogli več prijaviti, ker
je bila 3. številka že v tisku. Dotični, n.
pr.: **Jurjovec Pavla, Šoštanj; Fröhlich
Margareta, Laznica i. dr.** so medtem že
videli, ali je bila njihova rešitev pravilna
ali ne.

Pečovnik **Štefan, Smartno.** Kakor smo
že zadnjič naznanili, smo sedaj Vaše na-
loge uporabili. Prvo je bilo treba predru-
gačiti, ker je v prijavljeni obliki deca ne
bi bila razumela. Tudi tako je težavna,
ker pripušča veliko število odgovorov;
dobra naloga pa mora biti takšna, da je
mogoča samo ena rešitev.

Cesar Micika, Planina. Rešitev je po-
vsem v redu. Smešnici prideta na vrsto v
prihodnji številki. Lepa hvala!

Rešitev nalog iz 3. številke.

1. Nedelja.
2. Dah ali sapa iz ust.
3. Slika (podoba).
4. Očl.
5. Zemlja in ljudje.

Naloga.

1. V blagajni je 10.000 Din, in sicer v
takem denarju: 50 Din, 100 Din in 500
Din. Koliko je vsake vrste?

2. Pastirica vidi jato vran in zakliče:
»Vas pa je več ko 100.« Vrana voditeljica
odgovori: »Če bi nas bilo še enkrat toli-
ko, ko nas je, pa še polovica, pa še č-

trtina in še ti povrh, potem bi nas šele
bilo 100.« Koliko jih je bilo?

3. Kaj vzamemo tam, kjer nič več ni,
pa damo tja, kjer je dosti?

4. Koliko orehov mora biti za 1 kg?

Smešnice.

Kaj je čudež.

Učitelj je hotel pojasniti, kaj je čudež.
Reče učencu:

»Misli si, da pride mož po neprevidnosti
pod avto, vstane pa popolnoma nepoško-
dovan. Kaj je to?«

Učenec: »To je slučaj.«

Učitelj: »Naj bo. Kaj pa, če se mu kaj
takega pripeti drugič.«

Učenec: »To je potem sreča.«

Učitelj (nevoljen): »No, in če se mu to
zgodí še tretjič?«

Učenec: »To pa je že vaja.«

Bo že tako.

Tončka dobi kos makove potice. Vpra-
ša mamo:

»Ali lahko mak leze?«

Mati: »Ne, zakaj vprašaš?«

Tončka: »O, nič, potem sem snedla s
potico par mravelj.«

Ni isto.

Gospod: »Zakaj pa tepeš tega fantka?
Ali ne veš, da moramo svojim sovražnikom
odpuščati?«

Fant: »To pa ni moj sovražnik, to je
moj brat.«